

Årsrapport 2015

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

Innhold

Årsrapport 2015.....	1
Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek	1
Del I. Leders beretning.....	2
Del II. Introduksjon til virksomhetens hovedtall	3
NLBs visjon	3
NLBs styre.....	4
NLBs organisasjonskart.....	5
Del III. Årets aktiviteter og resultater	6
Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2015	6
Resultater og måloppnåelse 2015	8
Resultatmål 1: Utlån og formidling.....	10
Resultatmål 2: Produksjon.....	15
Resultatmål 3: Studenttjeneste.....	22
Resultatmål 4: Samarbeid, koordinering og pådriveransvar	23
Resultatmål 5: Utvikling	26
Ressursbruk 2015	28
Redusere og fjerne "tidstyver"	29
Likestilling.....	30
Miljøarbeid.....	30
Del IV. Styring og kontroll i virksomheten.....	31
Overordnede vurderinger	31
Del V. Vurdering av fremtidsutsikter.....	33
Del VI Årsregnskap	33
Ledelseskomentarer til årsregnskapet 2015.....	33
Prinsippnote til årsregnskapet	35
Oppstilling av artsrapporteringen for 2015.....	37

Del I. Leders beretning

NLB har laget en strategiplan som gjelder for perioden 2015-2018. Vi har dermed bak oss det første året i den nye planperioden. NLBs visjon er «Et samfunn der utgivelser er tilgjengelige for mennesker som på grunn av en funksjonsnedsettelse har vansker med å lese trykt tekst». Arbeidet med å realisere visjonen er i full gang.

NLB har lenge vært opptatt av at det er viktig å nå ut til flere i målgruppen. Vi må få flere til å vite om tilbudet og vi må gjøre det attraktivt slik at flere vil bruke oss. Rett til å lese-aksjonen har fortsatt i 2015 og vi er glade for å se en ytterligere tilstrømming av nye lånere. Vi har nå passert 25 000 lånere totalt. Utlånet fortsetter også å vokse, NLB har nå mange år bak seg med en gledelig utlånsvekst. Bevilgningene til NLB utvikler seg ikke i takt med veksten i antall lånere og veksten i utlån.

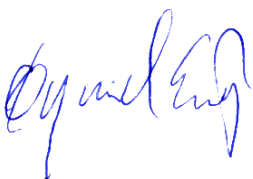
Satsingen på mer selvbetjening via Internett fortsetter. I 2015 har vi prioritert utvikling av nye nettsider. Når de nye nettsidene står ferdig i 2016 vil det utgjøre et viktig verktøy for å sikre mer og bedre nettbasert formidling og det vil gjøre det lettere for de som er interessert å bli låner i NLB. Muligheten for digital distribusjon er en viktig del av vårt internettbaserte tilbud. I 2015 har vi fortsatt arbeidet med å gjøre det stabilt og bra slik at flere kan foretrekke det fremfor CD-lån.

Antallet innleste folkebibliotektitler var lavere enn planlagt i 2015. Noe av det kan kompenseres ved økt tilgang fra andre kilder, men vi har i 2015 også gjort mye arbeid for å sikre at vi selv skal ha en kapasitet som kan gi riktig vekst i samlingen. Bygging av åtte nye studioer til erstatning for seks gamle og interne organisasjonsmessige tilpasninger står sentralt i dette.

Også i 2015 har NLB vært involvert i saker i rettssystemet. Et søksmål mot NLB for å få kjent en oppsigelse ugyldig førte ikke frem i Borgarting lagmannsrett i 2014. I 2015 ble saken anket til Høyesterett, som ikke tok den opp til behandling. Saken ble etter det forsøkt gjenopptatt i Gulating lagmannsrett uten resultat.

En sak om innleseres tilknytningsforhold ble i 2015 avgjort av Borgarting lagmannsrett i statens favør. En av innleserne anket saken inn for Høyesterett, som ikke tok saken opp til behandling. Begge disse dommene som gir NLB medhold er derfor rettskraftige.

I en ny sak i 2015 har åtte personer som blant annet hadde tilretteleggingsoppgaver knyttet til punktskrift bedt om dom for at de skal anses som ansatte i den perioden de hadde oppgaver for NLB. Oslo tingrett avviste at de skal anses som ansatte og tilkjente staten saksomkostninger. Dommen er ikke anket innen fristen og er dermed rettskraftig. Det betyr at rettssakene knyttet til NLBs virksomhet er avsluttet. Vi håper vi nå har sett slutten på en lang periode der dette har krevd mye tid og energi fra deler av virksomheten.

2015

Del II. Introduksjon til virksomhetens hovedtall

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) er et statlig forvaltningsorgan underlagt Kulturdepartementet. NLB produserer og låner ut lydbøker og bøker i punktskrift til mennesker med synshemming, dysleksi eller andre funksjonsnedsettelse som gjør at de har vansker med å lese trykt tekst. NLB bidrar til samfunnsmessig likestilling for en stor gruppe av landets innbyggere.

Fra 2003 har NLB administrert og utført utskriftstjeneste for døvblinde.

NLBs visjon

«Et samfunn der utgivelser er tilgjengelige for mennesker som på grunn av en funksjonsnedsettelse har vansker med å lese trykt tekst.» Strategiplan for NLB 2015-2018.

Strategiplanen omtaler NLBs viktigste satsningsområdene i 2015-2018:

- Flere mennesker som har vansker med å lese trykt tekst skal få kunnskap om NLB og flere skal velge å bli lånere
- Mennesker som har vansker med å lese trykt tekst kan ha stor nytte av digitaliseringen i bokbransjen – dersom utgiverne legger til rette for det. NLB vil bidra til en slik utvikling gjennom å drive et aktivt pådriverarbeid overfor utgivere
- NLBs lånere skal kunne låne i formater og på måter som er tilpasset deres behov – NLB må tilpasse tilbudet i takt med teknologiutvikling og ha kunnskap om brukerbehov
- Lånerne skal få tilgang til en stadig større samling preget av kvalitet, allsidighet og aktualitet
- Lånerne skal oppleve en litteraturformidling og en betjening de er tilfreds med

Hovedmål for NLB er gitt i tildelingsbrevet fra Kulturdepartementet

- Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek skal produsere og låne ut folkebiblioteklitteratur og studielitteratur i lyd- og blindeskrift.

NLB er lokalisert i Oslo og organisert i fem avdelinger. Virksomheten har 31.12. 2015 55 ansatte fordelt på 50 årsverk.

NLBs styre

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek har et styre oppnevnt av Kulturdepartementet. Styret har en leder og syv medlemmer, hvorav tre er oppnevnt etter forslag fra Norges Blindeforbund, og ett oppnevnt etter forslag fra de ansatte i NLB. Disse fire har personlige vararepresentanter, mens medlemmene oppnevnt av departementet har tre vararepresentanter som ikke er personlige. Sittende styre er oppnevnt for perioden 2012 – 2015.

Medlemmer oppnevnt av departementet:

Leder: Trygve G. Nordby
Nestleder: Tone Moseid
Helena Kettner Rudberg
Eirik Newth

Medlemmer oppnevnt etter forslag fra Norges Blindeforbund:

Gunnar Haugsveen
Ida Martine Nilsen
Terje Andre Olsen

Medlem oppnevnt etter forslag fra de ansatte i NLB:

Merete Carlsen

Vararepresentanter oppnevnt av departementet:

Vara 1 Svein Arne Solbakk
Vara 2 Toril Laberg
Vara 3 Hege Finnset Eidseter

Vararepresentanter oppnevnt etter forslag fra Norges Blindeforbund:

Liv Therese Larsen
Kari Wiik

Vararepresentant oppnevnt etter forslag fra de ansatte i NLB:

Ingvild Aanensen

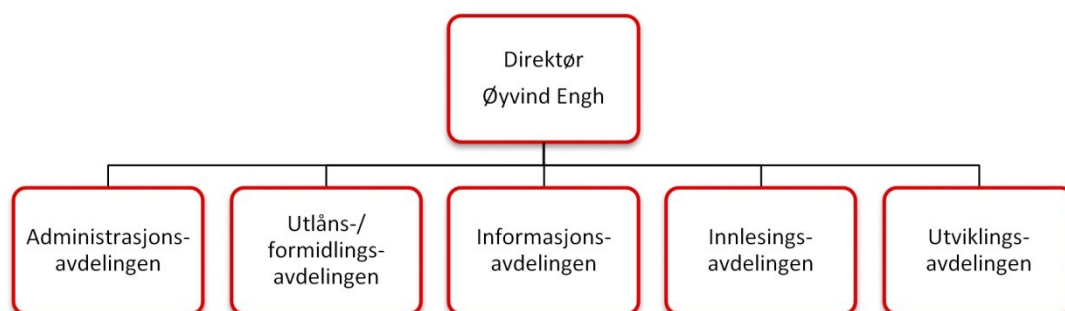
Margareta Forrestad trakk seg fra styret i 2014. Terje Andre Olsen, personlig vararepresentant for Forrestad, møter ut inneværende styreperiode.

Fra andre halvår 2012 har Caroline Solem, generalsekretær i Dysleksi Norge, deltatt som observatør på styremøtene. Marianne Kufaas Sæterhaug er vararepresentant.

Styret har i 2015 avholdt fire møter og behandlet 53 saker. Hvert styremøte har faste saker, herunder regnskap, utlåns- og produksjonsstatistikk og utviklingsprosjekter. I tillegg har styret i 2015 behandlet blant annet saker som budsjett, virksomhetsplaner og årsrapport. Styret vedtok i 2015 strategiplan for NLB 2015 – 2018.

Styrets funksjonsperiode er som nevnt over fra 2012-2015. På grunn av en prosess i Kulturdepartementet for å avklare bruken av styrer i underliggende virksomheter kom ikke arbeidet med oppnevningen i gang før sent i 2015. Nytt styre blir oppnevnt i 2016, styret som ble oppnevnt i 2012 sitter frem til det nye er oppnevnt.

NLBs organisasjonskart

Organisasjonskartet ble endret i 2014 ved en utvidelse fra fire til fem avdelinger. Ledelsen består nå av:

- Direktør: Øyvind Engh
- Seksjonssjef Administrasjonsavdelingen: Kjell Egeland
- Seksjonssjef Utlåns-/formidlingsavdelingen: Kari Kummeneje
- Seksjonssjef Innlesingsavdelingen: Knut Michael Nygaard
- Seksjonssjef Utviklingsavdelingen: Arne Kyrkjebø
- Seksjonssjef Informasjonsavdelingen: Liv Torild Ellefsen

Volumtall

Tabell1. Utvalgte volumtall

Volumtall	2013	2014	2015
Samlet utlån i NLB	597 216	675 648	777 101
Utlån av lydbøker – folkebiblioteklitteratur	562 690	635 720	734 257
Utlån av punktskriftbøker	2 053	1 921	2 008
Utlån av studielitteratur	32 473	38 031	43 010
Lånere i NLB totalt	18 927	21 854	25 327
Antall nye lånere	2 300	3 465	3 879
Folkebiblioteklitteratur – samlet tilvekst, bøker og tidsskrifter	924	1 072	994
Folkebiblioteklitteratur – egne innlesninger, bøker og tidsskrifter	307	473	410
Folkebiblioteklitteratur – punktskriftproduksjon	288	415	476
Folkebiblioteklitteratur – punktskriftproduksjon tidsskrifter og hefter til punktclubber	115	112	96
Studielitteratur – samlet tilvekst, lydbøker	349	437	423
Studielitteratur – egne produksjoner, lydbøker	349	437	373

Nøkkeltall

Tabell 2. Nøkkeltall fra årsregnskapet

Nøkkeltall fra årsregnskapet	2012	2013	2014	2015
Antall årsverk	49	49,8	50	50
Antall ansatte	52	55	56	55
Samlet tildeling post 01	51.493'	52.446	55.230'	53.736'
Driftsutgifter	20.092	23.585'	22.456'	21.589'
Lønnsandel av samlet tildeling	60 %	56 %	53 %	59 %
Lønnsutgifter per årsverk	499'	543'	552'	556'

NLBs regnskap føres etter kontantprinsippet.

Del III. Årets aktiviteter og resultater

Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2015

NLBs samfunnsoppdrag er å yte bibliotektenester til mennesker med synshemming, dysleksi eller andre funksjonsnedsettelse som gjør at de har vansker med å lese trykt tekst. NLB skal produsere og låne ut lydbøker og bøker i punktskrift. Produksjon og utlån omfatter allmenn litteratur for barn, ungdom og voksne, samt studielitteratur for studenter ved universiteter, høyskoler og fagskoler. Samlingen inneholder skjønnlitteratur, sakprosa, aviser og tidsskrifter.

Utlånet av lydbøker, både av folkebibliotek- og studielitteratur fortsetter å øke også i 2015. Fra 2013 til 2015 hadde NLB en utlånsøkning på hele 30 prosent. I 2015 økte samlet utlån med 15 prosent sammenlignet med 2014. Andelen strømming og nedlasting er økende, og utgjorde i 2014 totalt 21 prosent av lydbokutlånet. Det er et mål at en større andel av lånerne skal benytte vår selvbetjente utlånsløsning og digitale distribusjonsmåter. NLB har lånerne i alle aldre, med ulik teknologikompetanse. For å sikre et godt bibliotektilbud til alle i målgrupper, opprettholder vi en førstelinjetjeneste som gjør det enkelt for våre lånerne å kontakte oss på telefon eller e-post.

Vi har i 2015 opprettholdt den store rekrutteringsveksten fra 2014, og i tillegg økt antall nye innmeldinger med ytterligere 12 prosent. I 2014 hadde vi en vekst i antall nye lånerne på hele 51 prosent. Som i 2014, er økningen i antall nye lånerne størst innen lånergruppene som ved innmelding har dokumentert andre funksjonsnedsettelse enn synshemming. 44 prosent av alle nye lånerne i 2015 har dysleksi eller andre lesevansker, og 42 prosent av alle nyinnmeldte lånerne er barn og unge i alderen 0-16 år. Rekrutteringen av studentlånere økte med 41 prosent sammenlignet med 2014.

Lånersammensetningen hos NLB er i endring. I 2012 var 50 prosent av det totale antall lånerne mennesker med synshemming, mens andelen lånerne med andre funksjonsnedsettelse utgjorde 38 prosent. I 2015 var 39 prosent av lånerne registrert med

synshemming og 49 prosent med andre funksjonsnedsettelse. I 2012 var 44 prosent av NLBs lånerne under 50 år, i 2015 var andelen lånerne under 50 år økt til 53 prosent.

Den store lånerveksten de to seneste årene, er et resultat av at vi har gjennomført målrettede informasjonskampanjer rettet mot PP-tjeneste, grunnskole og videregående skole, samt bibliotekene, tilretteleggingstjenestene og andre innen universitets- og høgskolesystemet. Vi har også gjennomført en digital kampanje på Facebook rettet mot studenter i vår målgruppe. I tillegg er vi i gang med informasjonstiltak for å nå bedre ut med informasjon om NLB til mennesker med synshemming. Kampanjearbeidet er en del av Rett til å lese-aksjonen NLB lanserte i 2013.

På grunn av feil i vår produksjonsrapportering ble det i årsmeldingen for 2014 oppgitt feil tall for innlesing av folkebiblioteklitteratur. Noen innleste titler innkjøpt fra RNIB er kommet med i rapporten over NLBs egne innlesninger. Vi har i 2014 lest inn 39 færre titler enn tidligere rapportert. Produksjonsveksten fra 2013 til 2014 blir derved redusert fra 67 prosent til 45 prosent. I 2015 har vi en nedgang i innlest folkebiblioteklitteratur på 63 titler, eller 13 prosent, sammenlignet med de korrigerede innlesningstallene for 2014. Den høye produksjonsveksten fra 2013 til 2014 må ses i lys av at innleserne i 2013 gjennomførte en boikott som ga redusert innlesningskapasitet.

Produksjonen av bøker i punktskrift har økt i 2015. I tillegg til økt punktskriftproduksjon, har vi videreført ordningen med punktskriftklubber. Klubbene er blitt godt mottatt, og er et viktig tiltak for å stimulere til økt lesing av litteratur i punktskrift.

Det er et mål for NLB å gi barn og unge med synshemming, dysleksi eller andre funksjonsnedsettelse som gjør at de har vansker med å lese trykt tekst tilgang til de samme bøkene som andre barn leser og snakker om. Vi skal ha et godt tilbud av både lyd- og punktskriftbøker for målgruppen. Vi har i 2014 videreført "Punktklubben", et lesestimulerings tiltak for blinde barn i grunnskolealder. Her produserer vi taktile bilder, eller følebilder, ledsaget av tekster i punktskrift tilpasset de ulike aldersgruppene. Prosjektet er blitt til i samarbeid med Norges Blindforbund, og støttes av midler fra ExtraStiftelsen.

I 2015 har NLB videreført og styrket samarbeidet med andre produsenter om produksjons- og distribusjonsløsninger, både nasjonalt og internasjonalt. Vi har i 2015 inngått distribusjonssamarbeid med KABB (Kristent arbeid blant blinde og svaksynte).

Arbeidet med nye nettsider for NLB er kommet langt i 2015. Nettsidene skal bidra til å styrke litteraturformidlingen og bidra til at flere tar i bruk våre selvbetjente utlåns- og distribusjonsløsninger. De nye nettsidene vil også gjøre det enklere å melde seg inn hos NLB.

NLB mener ressursbruken har vært effektiv i 2014, både i forhold til hva vi har brukt ressurser på og hvordan ressursene er brukt.

Resultater og måloppnåelse 2015

Under følger oversikt over mål og resultatmål slik de er formulert i tildelingsbrevet for 2015.

2. Mål

Bevilgningen til språk-, litteratur- og bibliotekformål bygger opp under departementets overordnede mål om å samle inn, bevare, dokumentere og formidle kulturarv; gi tilgang til kultur av høy kvalitet og sørge for at norsk er et velfungerende og fullverdig språk.

Kulturdepartementet legger følgende til grunn for bevilgningen i 2015:

- Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek skal produsere og låne ut folkebiblioteklitteratur og studielitteratur i lyd- og blindeskrift.

Resultatmål 1 - Utlån og formidling:

NLB skal låne ut, formidle og informere om tilrettelagt litteratur. NLB skal arbeide aktivt for å få nye lånere.

Sentrale styringsparametere:

- utlån av folkebiblioteklitteratur og studielitteratur
- antall lånere
- formidlings- og informasjonsvirksomhet

Resultatmål 2 - Produksjon:

NLB skal opprettholde et høyt, effektivt produksjonsnivå med riktig kvalitet, basert på oppdatert teknologi.

Sentrale styringsparametere:

- bestand av folkebiblioteklitteratur og studielitteratur fordelt på lydbokformat og punktskrift
- produksjon og innkjøp av folkebiblioteklitteratur
- produksjon av studielitteratur

Resultatmål 3 - Studenttjeneste

NLB skal være en kompetanseressurs og samarbeidspartner for syns- og lesehemmede studenter, brukerorganisasjoner og offentlige virksomheter som bibliotek og undervisningsinstitusjoner.

Sentrale styringsparametere:

- endring i tjenestetilbudet
- brukertilfredshet

Resultatmål 4 - Samarbeid og koordinering og pådriveransvar:

NLB har ansvar for å fremme samarbeid og koordinering av miljø som arbeider med tilrettelagt litteratur. NLB skal være en pådriver slik at produksjon og publisering gjennom allmenne kanaler også gir bedretilgjengelighet for NLBs målgrupper. Gjennom internasjonalt samarbeid skal NLB også være pådriver og kvalitetssikrer for å sikre et optimalt tilbud til sine målgrupper.

Sentrale styringsparametere:

- samarbeidsprosjekter
- internasjonale aktiviteter

Resultatmål 5 – Utvikling:

NLB skal være aktiv i utvikling av tjenester og bruk av ny teknologi for å bedre tilbudet til sine målgrupper.

Sentrale resultatindikatorer:

- utviklingstiltak knyttet til produksjon, distribusjon og formidling
- endringer i tilbud og tjenester

Resultatmål 1: Utlån og formidling

NLB har de seneste årene hatt stor vekst i utlånet av lydbøker. I 2015 økte utlånet av folkebiblioteklitteratur i lydbokformat med 15 prosent og studielitteratur med 13 prosent sammenlignet med utlånstallene for lydbøker i 2014.

Etter en nedgang i utlånet av bøker i punktskrift de tre seneste årene, har vi i 2015 økning i dette utlånet. Det er verdt å merke seg at utlånstallene for bøker i punktskrift påvirkes av bokklubbordningene for punktskriftlånerne. Utlånet via klubbene kommer i tillegg til den ordinære utlånsstatistikken i tabell 1.1.

I 2015 økte antall nye lånere med 12 prosent sammenlignet med rekrutteringstallene for 2014. Det totale antall innmeldinger var på 3 879. Rekrutteringen av nye studentlånere økte med 41 prosent sammenlignet med 2014.

21 prosent av det totale utlånet av lydbøker hos NLB ble i 2015 strømmet eller lastet ned.

Utlån

Tabell 1.1. Utlån. Folkebibliotek- og studielitteratur

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015	
					%
Samlet utlån i NLB	597 216	675 648	777 101	+101 453	15
Folkebiblioteklitteratur	564 743	637 641	736 265	+98 624	15
Lydbøker	562 690	635 720	734 257	+98 537	16
Strømming	13 275	15 618	16 248	+630	4
Nedlasting	52 239	85 756	130 281	+44 525	51
Punktskriftbøker	2 053	1 921	2 008	+87	5
Studielitteratur	32 473	38 031	43 010	+4 979	13
Lydbøker	32 317	37 875	42 844	+4 969	13
Strømming	3 292	4 297	4 822	+525	12
Nedlasting	7 863	10 487	12 888	+2 401	23
E-bøker/punktskrift	152	152	151	-1	-0,65
Noter	4	4	15	+11	275

Samlet utlån av folkebibliotek- og studielitteratur

NLBs totale utlån av folkebibliotek- og studielitteratur var i 2015 på 777 101 eksemplarer, noe som gir en samlet utlånsøkning på 15 prosent sammenlignet med tilsvarende tall for 2014.

Utlån av folkebiblioteklitteratur – lyd- og punktskrift

Utlånet av folkebiblioteklitteratur i lydbokformat økte med 98 537 eksemplarer, eller 16 prosent, sammenlignet med utlånstallene for 2014.

Utlånet av bøker i punktskrift økte med 5 prosent i 2015 sammenlignet med 2014. I tillegg til det ordinære tilbudet av bøker i punktskrift, har vi de seneste årene tilbudt våre lånere medlemskap i punktskriftklubber. Vi har tre ulike klubber for barn og fem for voksne. Til alle klubbene produserer vi egne hefter som sendes ut hver måned. I 2015 hadde punktclubbene til sammen 140 medlemmer. 56 lånere abonnerte på hefter for barn og unge og 84 på heftene for voksne lånere. Antallet medlemmer i punktclubbene har ligget jevnt på rundt 150 lånere de seneste årene. I 2015 sendte vi ut totalt 1 580 punktclubb-hefter. I 2014 ble det sendt ut 1 796 slike hefter.

Punktskriftheftene vi produserer og sender ut til medlemmene i punktclubbene kan bidra til å redusere etterspørselen etter våre øvrige punktskriftproduksjoner. Utsendingene av heftene til klubbene er ikke med i utlånsstatistikken vist i tabell 1.1. Utlån.

Utlån av studielitteratur

Det totale utlånet av studielitteratur økte i 2015 med 13 prosent sammenlignet med tallene for 2014. Dersom vi sammenligner utlånstallene for 2015 med tallene for 2013, ser vi en økning på hele 33 prosent i løpet av denne treårsperioden.

Strømming og nedlasting

I 2015 lånte vi ut totalt 777 101 eksemplarer folkebibliotek- og studielitteratur i lydbokformat. 21 prosent av alle utlånte lydbøker i 2015 ble strømmet eller lastet ned. Til sammenligning utgjorde andelen strømming og nedlasting 17 prosent av det totale lydbokutlånet i 2014 og 13 prosent i 2013.

Utlånet av studielitteratur i lydbokformat var i 2015 på 42 844 eksemplarer. Totalt 41 prosent av dette utlånet ble strømmet eller lastet ned. 11 prosent av utlånet ble strømmet og 30 prosent lastet ned. Andelen strømming og nedlasting utgjorde i 2014 totalt 39 prosent av samlet utlån av studielitteratur i lydbokformat. I 2013 var denne andelen 35 prosent.

I 2015 ble 20 prosent av det totale utlånet av folkebiblioteklitteratur i lydbokformat strømmet eller lastet ned. Fordelingen var 2 prosent strømming og 18 prosent nedlasting. I 2014 ble totalt 16 prosent av utlånet av lydbøker i kategorien folkebiblioteklitteratur strømmet eller lastet ned. I 2013 var denne andelen 12 prosent.

Lydhør

Distribusjon av lydbøker til appen Lydhør går via NLBs Daisy Online Delivery system (DOD). Også andre internettbaserte avspillere kan kobles opp mot DOD-tjenesten for direkte overføring av lydbøker til denne typen spillere.

Vi har målinger som viser hvor mange lånere som har benyttet DOD-tjenesten for å høre på lydbøker. I 2015 brukte 4 710 av NLBs lånere DOD-tjenesten. De aller fleste, sannsynligvis mer enn 95 prosent av disse, brukte Lydhør. I 2014 var det tilsvarende tallet for bruk av DOD-tjenesten 2 856 lånere. Også i 2014 koblet de aller fleste seg til DOD-tjenesten via Lydhør.

13 000 av NLBs 25 300 lånerne er aktive brukere av biblioteket, og har lånt minst én bok i løpet av det seneste året. 36 prosent alle aktive lånerne har benyttet DOD-tjenesten til å høre på lydbøker. Av de 4 710 lånerne som benyttet DOD-tjenesten i 2015, var 10 prosent aktive hver måned gjennom hele året. Et stort flertall av de som bruker DOD-tjenesten, bruker Lydhør på iPhone.

I brukerundersøkelsen NLB gjennomførte i 2012 svarte 62 prosent av lånerne som ble intervjuet at de hører på lydbøker fra NLB daglig. Det er foreløpig slik at en høy andel av de som hører mest på lydbøker velger å få bøkene på CD.

Fjernlån

Tabell 1.2. Fjernlån. Folkebibliotek og studenttjeneste

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015	
					%
Folkebibliotek	1 714	588	936	+348	60
Studenttjenesten	440	448	285	-163	-36

På grunn av ressursituasjonen hadde vi i en lengre periode i 2014 stans i fjernlånsbestillingene av folkebiblioteklitteratur. Ordningen ble gjeninnført i løpet av året, men med en begrensning i antall titler som bestilles til den enkelte låner. I 2015 økte fjernlånet av folkebiblioteklitteratur med 60 prosent sammenlignet med 2014.

Nedgangen i fjernlånet av studielitteratur må ses i sammenheng med at vi kan tilby våre lånerne lydbøker gjennom det internasjonale samarbeidet med TIGAR/ABC. Se også tabell 2.9. Studielitteratur. Samlet tilvekst.

Lånere

Tabell 1.3. Antall lånere totalt. Fordeling lånegrunnlag og alder

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015	%
Antall lånere totalt	18 927	21 854	25 327	+3 473	16
Synshemming	9 018	9 411	9 931	+520	6
Andre funksjonsnedsettelse inkl. dysleksi	7 728	9 866	12 504	+2 638	27
Lånere med dysleksi	5 400	6 683	8 416	+1733	26
Institusjoner, skoler oa.	2 181	2577	2 885	+308	12
Alderssammensetting					
0-16 år	2 019	3 204	4 527	+1 323	41
17-30 år	3 507	4 078	4 910	+832	20
31-50 år	3 178	3 477	3 883	+406	12
51-70 år	2 627	2 826	3 040	+214	8
71 år-	5 536	5 818	6 221	+403	7

I 2015 registrerte vi totalt 3 879 nye lånere, en økning på 12 prosent sammenlignet med innmeldingstallene for 2014. Netto økning i det totale antall lånere var i 2015 på 16 prosent sammenlignet med tilsvarende tall for 2014.

Økt satsing på informasjonstiltak rettet mot barn og unge med dysleksi og andre lesevaner og tiltak rettet mot studenter i målgruppen har bidratt til at veksten er størst innen disse lånergruppene. Som en følge av det er lånersammensettingen hos NLB nå i endring.

I 2015 var 39 prosent av våre lånere mennesker med synshemming. 49 prosent av lånerne var registrert med andre funksjonsnedsettelse enn synshemming som lånegrunnlag. I 2012, året før vi lanserte Rett til å lese-aksjonen, var 50 prosent av lånerne registrert med synshemming, mens 38 prosent hadde andre funksjonsnedsettelse.

Andelen lånere i alderen 0-16 år har økt fra 10 prosent i 2012 til 18 prosent i 2015. I 2012 var 44 prosent av NLBs lånere under 50 år. I 2015 var andelen lånere under 50 år økt til 53 prosent. NLB har nå 6 221 lånere over 70 år. De utgjør 25 prosent av det totale antall lånere. I 2012 var 31 prosent av våre lånere over 70 år.

Tabell 1.4. Antall nye lånere. Fordeling lånegrunnlag og alder

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015	
					%
Antall innmeldinger	2 300	3 465	3 879	+414	12
Lånere med synshemming	883	884	932	+48	5
Lånere med andre funksjonsnedsettelse inkl. dysleksi	1 164	2 170	2 635	+465	21
Lånere med dysleksi	761	1 295	1 721	+426	33
Institusjoner, skoler oa.	253	411	310	-101	-25
0-16 år	578	1 445	1 646	+201	14
17-30 år	450	535	736	+201	38
31-50 år	253	262	331	+69	26
51-70 år	176	229	256	+27	12
71 år -	600	603	632	+29	5
Studentlånere	443	476	669	+193	41

Fortsatt lånervekst

I 2015 har vi opprettholdt den store rekrutteringsveksten fra 2014, og i tillegg økt antall innmeldinger med ytterligere 12 prosent. I 2014 økte antall nye lånere hos NLB med 51 prosent sammenlignet med 2013.

Som i 2014, er rekrutteringen av nye lånere også i 2015 størst innen gruppen som hos NLB blir omtalt som mennesker med andre funksjonsnedsettelse enn synshemming. 2 635 personer, eller 69 prosent, av alle nye lånere har dokumentert andre funksjonsnedsettelse ved innmelding. I 2015 registrerte vi 1 721 nye lånere med dysleksi eller andre lesevansker. Det tilsvarer 44 prosent av det totale antall nye lånere i 2015. Sammenlignet med tallene for 2014, økte rekrutteringen av mennesker med dysleksi/lesevansker med 33 prosent i 2015.

Tabell 1.4. viser at vi i 2015 registrerte 932 nye lånere med synshemming. Det er en økning på 48 personer, eller 5 prosent, sammenlignet med tallene for 2014. Mennesker med synshemming utgjorde i 2015 totalt 24 prosent av alle innmeldinger.

I 2014 økte rekrutteringen av lånere i aldersgruppen 0-16 år med 150 prosent sammenlignet med 2013. I 2015 har vi opprettholdt den høye tilveksten av unge lånere. Vi registrerte 1 646 lånere i alderen 0-16 år, noe som gir en økning på 14 prosent sammenlignet med 2014.

I 2015 rekrutterte vi 669 nye studentlånere. Det tilsvarer en økning på 41 prosent sammenlignet med innmeldingstallene for 2014. Økningen i antall studentlånere bidro til en vekst på 38 prosent innen aldersgruppen 17-30 år.

Den omtalte lånerveksten er et resultat av at vi de to seneste årene har gjennomført informasjonskampanjer rettet mot PP-tjenesten, grunnskolen og videregående skole, samt bibliotek, tilretteleggingstjeneste og andre innen universitets- og høgskolesystemet. I 2015 satte vi i gang tiltak for å nå bedre ut med informasjon om NLB til mennesker med synshemming. Vi skal i 2016 fortsette informasjonssatsningene for å gjøre NLBs tilbud bedre kjent blant våre målgrupper. NLBs informasjonskampanjer er en del av Rett til å lese-aksjonen som ble lansert i 2013.

Resultatmål 2: Produksjon

Samlet tilvekst av folkebibliotek- og studielitteratur ble i 2015 redusert med 2 prosent sammenlignet med tilsvarende tall for 2014. NLBs egen innlesing av folkebiblioteklitteratur ble i 2015 redusert med 13 prosent. Vi leste inn 15 prosent færre titler studielitteratur.

Gjennom det internasjonale TIGAR/ABC-samarbeidet har vi i 2015 lastet ned 50 studie bøker. 75 prosent av all egenprodusert studielitteratur ble produsert med talesyntese.

Samlet punktskriftproduksjon økte med 9 prosent sammenlignet med 2014. NLB produserer punktskrift ferdig til trykking. Norges Blindforbunds trykkeri står for trykking og utsending av punktskriftbøker i papirformat.

Bestand

Tabell 2.1. Bestand. Folkebiblioteklitteratur.

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015	
					%
Lydbøker	14 653	14 086	14 324	+238	2
Voksen	10 870	10 331	10 313	-18	-0,2
Barn	3 782	3 755	4 012	+257	7
Punktskriftbøker	7 260	7 634	8 100	+466	6
Voksen	3 740	3 918	4 220	+302	8
Barn	3 520	3 716	3 880	+164	4
Samlet bestand folkebibliotek	21 913	21 720	22 424	+704	3

Boksamlingen størrelse påvirkes både av produksjonstall og kassering i forbindelse med vedlikehold av samlingen. NLBs samlede bestand av folkebiblioteklitteratur økte i 2015 med til sammen 3 prosent sammenlignet med tilsvarende tall for 2014. Lydboksamlingen økte med 2 prosent og punktskriftsamlingen med 6 prosent sammenlignet med 2014-tallene.

Tabell 2.2. Bestand. Studielitteratur.

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015	
					%
Lydbøker	3 638	3 754	3 891	+137	4
E-bøker/punktskrift	341	464	631	+167	36
Samlet bestand studielitteratur	3 979	4 218	4 522	+304	7

Den totale bestanden av studielitteratur økte i 2015 med 304 titler. Sammenlignet med tallene for 2014 gir det en økning på 7 prosent i 2015.

Tabell 2.3. Bestand. Noter

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015	
Noter	1 175	1 178	1 180		+2

Tilvekst av folkebibliotek- og studielitteratur

Tabell 2.4. Samlet tilvekst. Folkebibliotek- og studielitteratur.

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015	
					%
Samlet tilvekst lyd- og punktskriftbøker¹	1 828	2 149	2 158	9	0,4
Tilvekst lydproduksjoner	1 273	1 470	1 420	-50	-3
Lydbøker og tidsskrifter – innlest og talesyntese, egenproduserte	847	1 100	988	-112	10
Lydbøker – innkjøpte ²	426	370	382	12	3
Lydbøker –TIGAR/ABC ³	-	-	50	-	-
Samlet prod. Punktskriftbøker⁴	403	527	572	+45	9
Samlet prod. E-bøker	152	152	156	4	3
Samlet prod. noter	4	4	6	0	0
Antall aviser med daglig utgivelse	4	4	4	0	0

¹Grunnet feil i vårt produksjonsrapporteringssystem ble det i årsrapporten for 2014 rapportert feil produksjonstall for innlest folkebiblioteklitteratur. Vi rapporterte at NLB leste inn totalt 512 titler folkebiblioteklitteratur i 2014. Det korrekte produksjonstallet for innlest folkebiblioteklitteratur i 2014

er 473 titler, 39 færre titler enn tidligere oppgitt. Vi produserte 19 færre titler for voksne og 20 færre titler for barn. Samlet tilvekst av lyd- og punktskriftbøker ble redusert fra 2 188 til 2 149. I tabell 2.4. er produksjonstallene for 2014 korrigert.

²Inkludert innkjøpte titler fra RNIB, Storbritannia. 300 titler i 2013, 249 i 2014 og 243 i 2015.

³Fra og med 2015 inngår titler lastet ned og innlemmet i vår base via det internasjonale TIGAR/ABC-samarbeidet i oversikten over samlet tilvekst. 50 titler ble lastet ned i 2015. 7 titler lastet ned i 2013 og 4 titler i 2014 er ikke tatt med i tabellen. Se også tabell 2.9. Studielitteratur. Samlet tilvekst. ⁴Inkludert tidsskrifter og hefter til punktklubber. Se også tabell 2.8. Samlet punktskriftproduksjon.

Samlet tilvekst av folkebibliotek- og studielitteratur var i 2015 på 2 158 titler, en økning på 9 titler sammenlignet med produksjonstallene for 2014. I 2015 kjøpte vi inn 382 titler, en økning på 12 titler sammenlignet med 2014. Vi har i 2015 lastet ned 50 titler studielitteratur fra TIGAR/ABC.

Omfanget av egenproduserte lydbøker, innleste og bøker produsert med talesyntese, ble i 2015 redusert med 112 titler. Det gir en nedgang på 10 prosent sammenlignet med 2014. Tallet omfatter alle egenproduserte lydbøker og tidsskrifter, både folkebibliotek- og studielitteratur.

I 2015 leste vi inn totalt 410 lydbøker i kategorien folkebiblioteklitteratur. Det gir en nedgang på 63 titler, eller 13 prosent, sammenlignet med tallene for 2014. 2015 har vært preget av endrede rammebetingelser. Det har blant annet vært en vesentlig økning i kommersielle lydbokprodusenters etterspørsel etter innlesere. Dette er trolig en av årsakene til at flere eksterne innlesere har tatt på seg færre oppdrag enn tidligere. I tillegg har lydbokproduksjonen i en periode på slutten av året blitt påvirket av redusert studiokapasitet som følge av arbeid med nye og oppgraderte studioer. Gjennom året har det kontinuerlig blitt arbeidet med å sikre et høyt antall innleste bøker på tross av faktorene over.

Tilgangen til studielitteratur gjennom det internasjonale samarbeidet TIGAR/ABC bidrar til å redusere NLBs egen produksjon av studielitteratur. I 2015 lastet vi ned 50 lydbøker fra denne bokbasen, som er gjort tilgjengelig for de samarbeidende bibliotekene. Bøkene er innlemmet i vår samling og tilgjengelig for alle våre lånere. Avtalen om utveksling av lydbøker gir god ressursutnytting for det enkelte bibliotek og kort leveringstid for studentene.

Produksjonen av bøker i punktskrift økte i 2015 med 9 prosent sammenlignet med 2014. Produksjonen av bøker i punktskrift er i stor grad styrt av etterspørselen fra våre lånere. Vår punktskriftproduksjon er dimensjonert for produksjonsvekst dersom etterspørselen øker.

Produksjon av folkebiblioteklitteratur

Tabell 2.5. Folkebibliotek. Samlet tilvekst lydproduksjoner. Bøker og tidsskrifter.

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015	
					%
Samlet tilvekst bøker og tidsskrifter¹	924	1 033	994	-39	-4
Innlesninger	307	473	410	-63	-13
Lydbøker	287	446	385	-60	-13
Tidsskrifter	20	27	25	-2	-7
Talesyntese-produksjoner²	191	190	205	+15	8
Lydbøker	15	6	5	-1	-17
Tidsskrifter	176	184	200	+16	9
Innkjøpte titler³	426	370	379	+9	2

¹Grunnet feil i vårt produksjonsrapporteringsystem ble det i årsrapporten for 2014 rapportert feil produksjonstall for innlest folkebiblioteklitteratur. Vi rapporterte at NLB leste inn totalt 512 titler folkebiblioteklitteratur i 2014. Det korrekte produksjonstallet for innlest folkebiblioteklitteratur i 2014 er 473 titler, 39 færre titler enn tidligere oppgitt. Vi produserte 19 færre titler for voksne og 20 færre titler for barn. Samlet tilvekst av folkebiblioteklitteratur, lydproduksjoner, ble redusert fra 1 072 titler til 1 033 titler. I tabell 2.5 er produksjonstallene for 2014 korrigert.

²Antall eksemplarer ved daglig utgivelse av aviser er ikke tatt med. Vi rapporterer i stedet på antall avistitler. Se tabell 2.6. Aviser.

³Inkludert innkjøpte titler fra RNIB, Storbritannia. 300 titler i 2013, 249 i 2014 og 243 i 2015.

Samlet tilvekst av folkebiblioteklitteratur i lydbokformat var i 2015 på 994 titler, noe som gir en nedgang på 4 prosent sammenlignet med tilveksttallene for 2014.

I 2015 leste vi inn totalt 410 lydbøker i kategorien folkebiblioteklitteratur. Det gir en nedgang på 63 titler, eller 13 prosent, sammenlignet med innlesningstallene for 2014. Antall lydbøker produsert med talesyntese økte med 15 titler, eller 8 prosent, i 2015.

Tabell 2.6. Folkebibliotek. Aviser.

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015
Antall aviser med daglig utgivelse	4	4	4	0

Vi har daglig produksjon av Aftenposten, Bergens Tidende, Stavanger Aftenblad og Fædrelandsvennen på lyd.

Tabell 2.7. Folkebibliotek. Lydproduksjoner. Fordeling barn/ungdom og voksne.

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015	
					%
Samlet tilvekst bøker og tidsskrifter¹	924	1 033	994	-39	-4
Innleste produksjoner	307	473	410	-63	-13
Voksen	204	298	265	-33	-11
Barn og ungdom	103	175	145	-30	-17
Talesynteseproduksjoner	191	190	200	+10	5
Voksen	191	189	200	+11	6
Barn og ungdom	0	1	0	-1	-100
Innkjøpte titler ²	426	370	379	+9	2
Voksen	291	247	269	+22	9
Barn og ungdom	135	123	110	-13	-11

¹Grunnet feil i vårt produksjonsrapporteringssystem ble det i årsrapporten for 2014 rapportert feil produksjonstall for innlest folkebiblioteklitteratur. Vi rapporterte at NLB leste inn totalt 512 titler folkebiblioteklitteratur i 2014. Det korrekte produksjonstallet for innlest folkebiblioteklitteratur i 2014 er 473 titler, 39 færre titler enn tidligere oppgitt. Vi produserte 19 færre titler for voksne og 20 færre titler for barn. Samlet tilvekst av folkebiblioteklitteratur, lydproduksjoner, ble redusert fra 1 073 titler til 1 033 titler. Produksjonstallene i tabell 2.7. er korrigert.

I 2015 leste vi inn totalt 410 titler i kategorien folkebiblioteklitteratur, noe som gir en produksjonsnedgang på 13 prosent sammenlignet med tallene for 2014. Se også kommentarer under tabell 2.5.

Innlesingen av lydbøker for voksne ble redusert med 11 prosent, mens vi produserte 17 prosent færre lydbøker for barn og unge. Folkebiblioteklitteratur produsert med talesyntese økte med 5 prosent i 2015.

Tabell 2.8. Folkebibliotek. Samlet punktskriftproduksjon og fordeling barn/ungdom og voksne.

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015	
					%
Samlet punktskriftproduksjon	403	527	572	+45	9
Samlet produksjon av bøker i punktskrift	288	415	476	+61	15
Voksen	171	227	345	+118	52
Barn og ungdom	117	188	131	-57	-30
Samlet produksjon tidsskrifter* og hefter til punktklubber	115	112	96	-16	-14
Voksen	63	65	60	-5	-3
Barn og ungdom	52	47	36	-11	-10

I 2015 økte vi samlet produksjon av bøker, tidsskrifter og hefter til punktklubber med 45 titler, eller 9 prosent, sammenlignet med tilsvarende tall for 2014.

Samlet produksjon av bøker i punktskrift økte med 61 titler, eller 15 prosent, sammenlignet med tilsvarende tall for 2014. Andelen punktskriftbøker for voksne økte med 52 prosent, mens produksjonen av bøker for barn og unge gikk ned med 30 prosent sammenlignet med 2014.

Produksjonen av tidsskrifter og hefter til punktklubber gikk ned med 14 prosent sammenlignet med 2014. Nedgangen i denne type produksjoner var på 3 prosent for titler produsert for voksne og 10 prosent for barn.

NLB har 5 punktklubber for voksne og 3 klubber for barn. Totalt 140 av våre lånerer er medlemmer i klubbene og abonnerer på månedlige utgivelser av punktskrifthefter produsert særskilt for hver enkelt klubb. Tilbudet av punktskriftklubber tilpasses våre låneres behov og etterspørsel, samt vår øvrige punktskriftproduksjon.

Produksjon av studielitteratur

Tabell 2.9. Studielitteratur. Samlet tilvekst

	2013	2014	2015	Endring 2014-2015	
					%
Studielitteratur samlet tilvekst¹	501	589	579	-10	-2
Produksjon lydbøker	349	437	373	-64	-15
Innleste lydbøker	76	130	96	-34	-26
Lydbøker - talesyntese	273	307	277	-30	-10
E-bøker/punktskrift	152	152	156	+4	3
Lydbøker TIGAR/ABC²	-	-	50	-	-
Innleste lydbøker	-	-	29	-	-
Lydbøker - talesyntese	-	-	21	-	-

¹Fra og med 2015 inngår titler lastet ned og innlemmet i vår bokbase via det internasjonale TIGAR/ABC-samarbeidet i oversikten over samlet tilvekst av studielitteratur. 50 titler ble lastet ned i 2015. 7 titler lastet ned i 2013 og 4 titler i 2014 er ikke tatt med i tabellen.

²Titler lastet ned og gjort tilgjengelig gjennom det internasjonale TIGAR/ABC-samarbeidet.

I 2015 produserte vi totalt 373 titler studielitteratur i lydbokformat, noe som gir en nedgang på 15 prosent sammenlignet med produksjonstallene for 2014. Produksjonen av innlest studielitteratur ble redusert med 26 prosent. Vi produserte 277 studie bøker med talesyntese. Det er en reduksjon på 30 titler, eller 10 prosent, sammenlignet med 2014.

NLBs produksjon av studielitteratur er styrt av bestillingene fra studenter med produksjonsrett hos oss. Vi hadde i 2015 full måloppnåelse for levering av studielitteratur. NLB deltar i det internasjonale samarbeidet mellom biblioteker og rettighetshavere, kalt Accessible Books Consortium (ABC). Fra 2014 har TIGAR inngått som en del av ABC. Som tabell 2.9. viser, gir samarbeidet nå resultater til stor nytte for våre studentlånere. I 2015 har vi lastet ned og innlemmet 50 lydboktitler i vår samling. Gjennom ABC-samarbeidet kan vi tilby våre studenter rask levering av studielitteratur, og vi unngår dobbeltproduksjoner av titler. Nedlastinger fra ABC har gitt en nedgang i behovet for egenproduksjoner av studielitteratur bestilt i 2015.

I 2015 ble 74 prosent av all egenprodusert studielitteratur i lydbokformat produsert med talesyntese. I 2014 var andelen talesynteseproduksjoner 70 prosent, og i 2013 var den på 78 prosent.

Noter

Tabell 2.10. Noter. Produksjon.

	2012	2013	2015	Endring 2014-2015
Punktskriftnoter	4	4	6	2

Resultatmål 3: Studenttjeneste

Produksjonsomfang og leveringstid

Samlet tilvekst av studielitteratur, inkludert titler lastet ned gjennom TIGAR/ABC-samarbeidet, ble i 2015 redusert med 2 prosent sammenlignet med 2014. I 2015 produserte vi 64 færre studie bøker enn i 2014. Det gir en samlet nedgang på 15 prosent for egenprodusert studielitteratur. Innleste titler ble redusert med 34 prosent og talesynteseproduksjoner med 30 prosent. NLB har i 2015 full måloppnåelse når det gjelder produksjon av studielitteratur på bestilling fra studenter med produksjonsrett.

I 2015 lastet vi ned 50 studie bøker fra TIGAR/ABC-basen. Bøkene er innlemmet i NLBs samling og gjort tilgjengelig for alle våre lånere. Fra 2015 er disse bøkene med i oversikten over samlet tilvekst av studielitteratur. Tilgang til bøker fra TIGAR/ABC-basen gir rask leveringstid og god ressursutnyttelse ved at de samarbeidende bibliotekene kan unngå dobbeltproduksjoner.

74 prosent av all egenprodusert studielitteratur i lydbokformat i 2015 ble produsert med talesyntese. I 2014 produserte vi 70 prosent av studielitteraturen med talesyntese. Bruk av talesyntese korter vesentlig ned på produksjonstiden for den enkelte bok, noe som er av stor betydning for kvaliteten på tilbudet til studentene. Lydbøker med talesyntese er fulltekstbøker, som i tillegg til innlest tekst også inneholder den trykte teksten. Tekst og tale er synkronisert, slik at lånerne kan følge teksten samtidig med opplesingen. Dette er et godt tilbud for studenter med dysleksi eller andre lesevansker.

Et økende antall studenter med produksjonsrett har de seneste årene ønsket å få studielitteraturen levert som e-bøker, en tekstfil som kan leses med leselist for punktskrift, eller med opplesningsprogram. Produksjonen av e-bøker har økt fra 77 titler i 2012 til 156 titler i 2015. I likhet med talesynteseproduksjoner har også e-bøker kort leveringstid.

I tillegg til pensumlitteratur for studenter med produksjonsrett, har vi i 2015 også produsert noen titler for å holde tilbudet av studielitteratur aktuelt og oppdatert. Det dreier seg om nødvendig og etterspurt støttelitteratur, nye utgaver av tidligere produserte titler og litteratur innen fag og emner med stor etterspørsel.

Produksjonsrett og lånersammensetting

I henhold til NLBs oppdrag, er det kun studenter med synshemming som har rett til å få produsert studielitteratur hos oss. Studenter med dysleksi eller andre lesevansker har ikke produksjonsrett, men alle NLBs lånere kan låne studie bøkene som finnes i vår samling. Studenttjenesten tilbyr også studenter uten produksjonsrett ekstra bistand og oppfølging dersom de ønsker det. Vi oppfordrer alle studenter til å sende inn sine pensumlister, slik at

studenttjenesten i tillegg til å verifisere titler fra vår egen samling, også kan bestille studie bøker fra andre bokbaser.

I 2015 registrerte vi 669 nye studentlånere. Det er en økning på 223 personer, eller 41 prosent sammenlignet med 2014. Økningen er et resultat av målrettede kampanjer 2. halvår 2015. Under aksjonskonseptet Rett til å lese gjennomførte vi to ulike kampanjer for å spre informasjon om NLBs tilbud til studenter i vår målgruppe. Den første var rettet mot universitets- og høyskolebibliotekene, tilretteleggingstjenestene og andre innen UH-sektoren. Den andre kampanjen ble gjennomført som en digital kampanje på Facebook og henvendte seg direkte til studenter i målgruppen. Informasjonstiltak for å rekruttere flere studentlånere fortsetter i 2016.

Vi har ingen oversikt over hvor stor andel av registrerte studentlånere som til en hver tid er aktive studenter, men i 2015 var det totalt 784 av studentlånerne som benyttet seg av studenttjenestens tilbud om personlig oppfølging. 70 av studentene, eller 9 prosent, var lånere med produksjonsrett. I løpet av de ti seneste årene har det laveste antallet studenter med produksjonsrett vært 65 studenter og det høyeste har vært 83.

En stor gruppe studenter søker selv etter bøker i NLBs samling og administrerer utlånet sitt selv. I denne gruppen finner vi også personer som kan ha blitt lånere som barn eller ungdom, og som etter hvert låner studielitteratur uten at vi har fått beskjed om at de har begynt å studere. Det er derfor vanskelig å si eksakt hvor mange studenter NLB betjener.

Økt utlån

Utlånet av studielitteratur økte i 2015 med 13 prosent sammenlignet med utlånstallene for 2014. Antall utlånte eksemplarer har økt fra 32 473 eksemplarer i 2013 til 43 010 eksemplarer i 2015. Det gir en samlet utlånsøkning på 32 prosent de seneste tre årene. Til grunn for utlånsøkningen ligger de seneste årenes utvidelse av samlingen og vekst i antall lånere, både folkebibliotek- og studentlånere.

Strømming og nedlasting utgjorde i 2015 til sammen 41 prosent av all utlånt studielitteratur i lydbokformat. Utlånet via strømming eller nedlasting økte fra 35 prosent i 2013 til 39 prosent i 2014. Andelen strømming og nedlasting var i 2015 dobbelt så høy for studielitteratur som for folkebiblioteklitteratur. 20 prosent av utlånt folkebiblioteklitteratur i lydbokformat strømmet eller lastet ned.

Resultatmål 4: Samarbeid, koordinering og pådriveransvar

NLB har et utstrakt samarbeid med andre produsenter av tilrettelagt litteratur, både nasjonalt og internasjonalt. Innenlands samarbeider vi om produksjonsspørsmål med blant andre Statped sørøst, Norges Blindforbund og med kommersielle aktører innen digitalisering og lydproduksjon. Det er etablert et tett samarbeid med NLBs søsterbibliotek i de øvrige nordiske landene. Internasjonalt deltar vi aktivt i DAISY Consortium (DC) og gjennom to ulike Standing Committees i International Federation of Library Organizations (IFLA).

Samarbeidsprosjekter

Forum for studielitteratur

I samarbeid med Universell tok NLB i 2015 initiativ til å opprette Forum for studielitteratur. I tillegg til NLB og Universell, er også universitets- og høgskolesektoren representert i forumet. Universell arbeider på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet som nasjonal pådriverenhet for universell utforming, inkluderende læringsmiljø og utdanningsinstitusjonenes læringsmiljøutvalg (LMU) i høyere utdanning. Forum for studielitteratur har som formål å arbeide for at studenter med ulike lesevaner har god tilgang til universelt utformet og tilrettelagt studiemateriell.

Distribusjonssamarbeid

NLB har i 2015 inngått distribusjonssamarbeid med bibliotektilbudet til KABB (Kristent arbeid blant blinde og svaksynte). KABBs bibliotektilbud får finansiering fra Kulturdepartementet. Utlånet av lydbøker fra KABB, til KABBs egne lånere, skjer nå via NLBs distribusjonsløsning. Samarbeidet omfatter både CD-utlån og digitale utlånsordninger, strømming og nedlasting. KABBs lånere har tilgang til lydbok-appen Lydhør. Distribusjonssamarbeidet har vært i drift fra våren 2015, og KABB rapporterer nå om økte utlånstall. Lånere hos KABB og NLB kan enkelt få tilgang til bøker fra begge bibliotekenes samlinger. Distribusjonssamarbeidet har krevd omfattende endringer i NLBs biblioteksystem Bibliofil.

Et samarbeid med Norges Blindforbund om distribusjon av lydavisene de utgir, er under utredning. En avtale om distribusjonssamarbeid mellom NLB og Statped, som produserer tilrettelagt litteratur for elever i grunnskolen, har også vært drøftet.

NLB tok i 2006 initiativ til å etablere norsk DAISY-konsortium (NDK). NDK er tilsluttet det internasjonale DAISY Consortium (DC), og består av Universell, Statped sørøst, Norges Blindforbund, KABB og NLB. NLB leder arbeidet i NDK. Spørsmål knyttet til samarbeid om distribusjons- og produksjonstekniske valg har stått sentralt i konsortiet. Distribusjonssamarbeidet med KABB og planene om et samarbeid med Norges Blindforbund og Statped springer ut av med arbeidet i NDK.

Nasjonalbiblioteket

NLBs digitale masterarkiv blir lagret i Nasjonalbibliotekets avdeling i Mo i Rana. Det sikrer at NLBs produksjoner er tilgjengelig uansett hvilke filformater som blir tatt i bruk i fremtiden. Utlånet av lydbøkene, inkludert brenning av ny DAISY-CD for hvert nytt utlån, skjer hos NLB. NLBs samling av punktskriftbøker produsert før 2010 utgjør et stort volum, og NB Mo i Ranas store lagringskapasitet blir utnyttet ved at bøkene oppbevares der. Dette er av vesentlig betydning for NLB og et godt eksempel på samarbeid for å utnytte statlige ressurser best mulig.

Den nasjonale bibliotekstrategien peker på flere områder der samarbeid mellom NB og NLB kan gi gode resultater.

Internasjonale aktiviteter

DAISY Consortium (DC)

Deltakelse i DAISY Consortium (DC) er viktig for store deler av NLBs utviklingsarbeid. NLB er representert i styret for DC. Leder for Utviklingsavdelingen, Arne Kyrkjebø, er med i DCs management team og innehar vervet treasurer. I tillegg har NLB hatt en viktig rolle i arbeidsgruppen som utviklet et online grensesnitt (GUI) for DAISY Pipeline, hovedproduksjonsverktøyet for lydbøker med talesyntese.

NLB har en sentral rolle i utviklingen av DAISY Pipeline 2. Utviklingsavdelingen bidrar med en 60 prosent stillingsandel i dette utviklingsprosjektet. DAISY Pipeline 2 er basert på åpen kildekode, og gir mulighet til økt automatisering ved produksjon av tilrettelagt materiale. Videreutvikling av produksjonsverktøy med forbedret kjerne tilpasset endringer i behov, vil gi NLB mulighet til å tilby produkter i de formater lånerne etterspør.

IFLA

The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). NLB er medlem av Standing Committee i to av IFLAs seksjoner, Libraries Serving Persons with Print Disabilities og Library Services to People with Special Needs. Begge seksjonene har som hovedoppgave å arbeide for at alle mennesker, uansett funksjonsevne og levekår, får tilgang til de samme bibliotektenestene som andre.

TIGAR og ABC

Fra 2012 har NLB deltatt i det internasjonale samarbeidet mellom biblioteker og rettighetshavere kalt Trusted Intermediary Global Accessible Resources (TIGAR). TIGAR inngår nå i det internasjonale konsortiet Accessible Books Consortium (ABC), som ble etablert sommeren 2014 og ledes av World Intellectual Property Organization (WIPO). ABC har som formål å øke antall tilgjengelige bøker for mennesker med synshemming og andre som har vansker med å lese trykt tekst.

ABC gjør det enklere for institusjonene som deltar i samarbeidet å søke internasjonalt i ulike baser etter bøker i tilgjengelige formater. Bøkene kan utveksles over landegrensene. I dag inneholder ABCs base mer enn 300 000 titler, både skjønnlitteratur og sakprosa, på 55 ulike språk. NLB deltar i ABC-samarbeidet sammen med 10 andre institusjoner som har gjort sine bøker tilgjengelig for søk og utveksling. Tilgang til titler fra ABC kan gi NLB kostnadsbesparelser og korte ned på leveringstiden for studielitteratur. Det er særlig aktuelt for oss å innlemme bøker gjort tilgjengelig fra MTM, vårt søsterbibliotek i Sverige, i vår boksamling.

ABC-samarbeidet er viktig i påvente av at vi ser de konkrete resultatene av WIPO-traktaten som ble fremforhandlet i 2013. Norge undertegnet traktaten i 2014. Av de 80 landene som har undertegnet WIPO-traktaten, er det hittil 14 av landene som har ratifisert traktaten. I Norge arbeides det med å gjøre de nødvendige endringene i lovgivningen for å kunne ratifisere.

Bookshare

NLB har en avtale med det amerikanske, nettbaserte biblioteket Bookshare, som i likhet med NLB arbeider for å gi alle lik tilgang til litteratur og informasjon. Bookshare har i

underkant av 400 000 e-bøker i sitt digitale bibliotek. Om lag 250 000 av titlene er tilgjengelig for de av NLBs lånere som har registrert seg hos Bookshare.

Lyd- og blindeskriftbibliotek i Norden

Vi samarbeider tett med våre søsterbibliotek i Norden. Samarbeidet omfatter både produksjons- og distribusjonsspørsmål og saker knyttet til formidlingsarbeidet. Vi har gjennomført en felles anskaffelsesprosess for produksjon av xml-filer for grunnlag for produksjon av lyd- og punktskriftbøker i hvert enkelt lands bibliotek. I 2014 gjennomførte vi i en ny anbudskonkurranse og inngikk nye, felles avtaler med leverandører i India.

Resultatmål 5: Utvikling

NLB opprettholder et høyt omfang av utviklingsarbeid. Utgangspunktet er både egne initiativer for å styrke resultatoppnåelsen og nødvendig aktivitet for å svare på endringer i omgivelsene.

Distribusjon

Lydbøker fra NLB distribueres online via Internett eller på CD i posten. Lydbøkene kan lastes ned eller strømmes både til PC og til vår lydbok-app, Lydhør, for avspilling på telefon og nettbrett. Strømming til PC skjer via NLBs egenutviklede nettbaserte spiller, NLBDirekte.

DOD - online distribusjon

For å kunne ta i bruk Lydhør og for å kunne starte utprøving av andre internettbaserte avspillere, har vi utviklet og implementert et nytt backendsystem for online distribusjon. Backendløsningen DAISY Online Delivery system (DOD), bygger på en internasjonal standard for distribusjon av lydbøker via Internett. Løsningen er utviklet i regi av DAISY Consortium (DC). All distribusjon av lydbøker til appen Lydhør går via DOD. Også distribusjon til andre internettbaserte avspillere skjer via DOD.

Som beskrevet under resultatmål 4, startet vi i 2015 distribusjonssamarbeid med KABB. KABB distribuerer nå sine lydbøker gjennom vår distribusjonsløsning. Samarbeidet omfatter både nedlasting, strømming og CD-utlån. NLB har i 2015 brukt vesentlige ressurser på å etablere distribusjonssamarbeidet, som også omfatter større tilpasninger i biblioteksystemet Bibliofil. NLBs initiativ på dette området legger til rette for at alle som er i målgruppen kan bli betjent gjennom samme distribusjonskanal.

Internettbaserte avspillere

NLBs lydbok-app, Lydhør, er utviklet både for Apple-enheter som bruker operativsystemet iOS, og for mobiler og nettbrett som bruker operativsystemet Android. Firmaet Pyxima har stått for utviklingen av Android-versjonen av Lydhør, mens firmaet Sensotec har utviklet iOS-utgaven. Begge firmaene er belgiske, og det har vært tett samarbeid mellom de to utviklingsmiljøene. Lydhør ble offentlig lansert i februar 2014, men hadde da vært tilgjengelig for våre lånere fra høsten 2013.

Parallelt med utviklingen av Lydhør for NLB, har Pyxima og Sensotec utviklet tilsvarende apper for våre svenske søsterorganisasjoner i Sverige (MTM) og Finland (Celia) og også for et kommersielt svensk foretak, Innlesningstjänst. Videreutvikling og forbedring av Lydhør er en kontinuerlig prosess, som i tillegg til å forbedre funksjonaliteten også henger sammen med endringer i nye versjoner appen.

NLB gjennomførte i 2014 et prosjekt for å teste ut distribusjon av lydbøker via Internett til fysiske DAISY-spillere, DAISY-online-spillere. Prosjektet var et ledd i det pågående arbeidet for å forberede NLB til distribusjon direkte til DAISY-spillere i en fremtidig situasjon der CD-er, som en følge av kommersielle teknologiske endringer, kan bli faset ut. DAISY-spillerne er utviklet spesielt for mennesker med synshemming.

Det finnes per i dag ikke manistream-produkter som kan erstatte DAISY-spillerne. Basert på erfaringene fra prosjektet «Lydbok rett i spilleren», fortsetter NLB arbeidet med å kunne tilby løsninger for internettbasert distribusjon til DAISY-spillere. NLB samarbeider med leverandører og produsenter og med sluttbrukere for å sikre gode løsninger. I 2015 har NLB og leverandørene av DAISY-spillere kommet frem til avtaler om oppgave- og ansvarsfordeling for å bistå lånere som ønsker å koble internettbaserte DAISY-spillere opp mot vår distribusjonsløsning. Så langt er kun 30 slike spillere koblet opp mot vårt DAISY Online Delivery system (DOD).

Abonnementsmodul for utlån av aviser

Vi har i 2015 kommet langt i arbeidet med å gjennomføre endringer i vårt biblioteksystem for å kunne tilby en vesentlig økning i avistilbudet. Vår biblioteksystemleverandør, Bibliofil, utvikler en abonnementsmodul tilpasset vårt behov. Arbeidet med modulen har tatt vesentlig lenger tid enn forventet.

Produksjon

Lydbøker

I 2015 har vi bygd åtte nye studioer til erstatning for seks av de eksisterende studioene. Dette er nødvendige tiltak for å sikre at vi har studioer som tilfredsstillere våre kapasitets- og kvalitetsbehov. Det var også viktige HMS-innvendinger mot de seks studioene som byttes ut. Det gjenstår kun mindre installasjonsarbeid før alle de nye studioene kan tas i bruk.

Vi er i gang med å implementere Hindenburg, NLBs nye produksjonsverktøy for innlesing av lydbøker. I løpet av 2016 vi all innlesing av lydbøker skje ved bruk av Hindenburg. Til produksjon av lydbøker med talesyntese benytter vi vår egen talesyntese, Brage, som har vært i bruk siden 2009. Vi har i 2015 brukt både egen ekspertise og innleid kompetanse på forbedring og videreutvikling av Brage.

Punktskriftbøker

NorBraille er vårt produksjonsverktøy for bøker i punktskrift. Verktøyet er utviklet i samarbeid med firmaet Sensus i Danmark og har vært i bruk i flere år. For å kunne tilby bøker i kortskrift og mer brukertilpassede produksjoner, er det behov for et nytt verktøy. Vi ønsker også i større grad å kunne automatisere punktskriftproduksjonen.

NOTA (Danmark), MTH (Sverige), Celia (Finland), SBS (Sveits) og NLB har i et felles prosjekt samarbeidet om å utvikle et nytt produksjonsverktøy for punktskrift. Vi har i 2015 lagt ned store ressurser i dette arbeidet, som er planlagt slutført i løpet av 2016.

Ressursbruk 2015

Driftsutgiftene fordelt etter art vises i tabellen nedenfor. Utgiftene til lønn og sosiale tjenester fratrukket refusjoner utgjorde kr 27.444.072 etter fratrukk av honorarer til innlesere som er oppdragstakere og honorarer til OUP og styret i NLB.

I posten for øvrige driftsutgifter finner vi blant annet honorarer til innlesere som er oppdragstakere i næring, vi har også lagt honorarene til innlesere som er oppdragstakere utenfor næring (kr 2.428.761) inn her.

Tabell 5.1. Driftsutgifter fordelt etter art

Driftsutgifter	Sum
Husleie	4.433.283
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	53.063
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	797.173
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	-96.017*
Mindre utstysanskaffelser	919.705
Leie av maskiner, inventar og lignende	1.257.965
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	3.883.154
Reiser og diett	1.087.784
Øvrige driftsutgifter	9.992.937
Sum andre utbetalinger til drift	22.329.047

*Minusbeløpet under Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv. skyldes at innbetalingen av en kreditnota fra 2014 skjedde i 2015.

Tabell 5.2. Utgiftene fordelt på formål

Kostnadsområder	Andel i prosent
Kundeservise; Innmeldinger, support, låneønsker	6,2
Bibliotekdrift; katalogisering, bokvalg, skranketjeneste, biblioteksystem	11,8
Filbasert produksjon av lydbøker, punktskrift og e-bøker	8
Innlesing av lydbøker	24,7
Distribusjon av bøker på CD, nedlastning og punkthefter	7,2
IT utvikling. Programmering og oppgradering	8,3
IT hardware og infrastruktur investeringer	1,8
IT drift av infrastruktur og applikasjoner	8,3
Markedsføring og informasjon	6,4
Administrasjon	17,3
Sum	100

Årsrapporten for 2014 var første år der vi presenterte fordelingen av ressursbruk på formål. Vi har i 2015 gjort noen endringer i beregningene som gjør at de to årene ikke blir direkte sammenlignbare. Vi tar sikte på å presentere tabellen for flere år i de kommende årsrapportene.

Kundeservice omfatter all betjening av lånere. Dette er et område der vi har hentet produktivitetsgevinster, ettersom antall lånere og antall lån stadig øker uten at ressursbruken økes.

Bibliotekdriften omfatter katalogisering, bokvalg og annet bibliotekarbeid. En vesentlig innsats legges også ned for å drive vedlikehold og utvikling av vårt biblioteksystem. Dette utføres både av egne ansatte og av leverandøren av systemet.

Den filbaserte produksjonen dekker punktskrift, talesyntese og e-bøker. Vår masterfilbaserte produksjon gjør at betydelige behov kan dekkes med begrenset ressursinnsats.

Innlesingsvirksomheten er sentral for å dekke lånerbehovene. Beregningene fra 2014-tallene viste at det i gjennomsnitt koster noe over kr 22 000 å produsere en innlest bok. Én innspilt time koster i overkant av kr 2000. Disse gjennomsnittskostnadene har holdt seg på om lag samme nivå i 2015.

Distribusjon er et område der NLB har gjort betydelige satsinger i de seneste årene. For distribusjon av lydbøker er det viktig for oss å ha et tilbud som dekker behov hos flere, derfor bruker vi ressurser på å opprettholde en CD-distribusjon samtidig som vi har utviklet og vedlikeholder appen Lydhør. Vi har også betydelige kostnader til å distribuere punktskrift i vår print-on-demand-løsning. Vi arbeider for å øke andelen online-distribusjon, det vil redusere kostnadene på dette området ytterligere.

IKT-virksomheten danner et grunnlag for svært mye av det NLB leverer. Vi har valgt å splitte dette opp i utvikling, anskaffelser av utstyr og drift. For få år siden var omfanget av IKT-utvikling i NLB beskjedent, nå utgjør det en viktig del av de resultatene vi leverer.

På informasjonsområdet har vi ikke hatt noen vesentlig økning av budsjettet, likevel har vi bedre resultater i 2015 enn i 2014.

I NLB har vi en liten administrasjonsavdeling, med én medarbeider på hvert av områdene økonomi, personal og arkiv, i tillegg til to på IKT-drift. I tillegg til ressursbruken i denne avdelingen har vi gjort skjønsmessige vurderinger av administrasjonsandelen av de øvrige ansattes arbeidstid.

Redusere og fjerne "tidstyver"

Det har i 2015 blitt informert internt om målene med å fjerne tidstyver i forvaltningen. Avdelingene har kommet med innspill til NLBs tiltak for å identifisere og fjerne tidstyver.

NLB har mer enn 25 000 lånere. I 2015 hadde vi et samlet utlån av lyd- og punktskriftbøker på nærmere 780 000. For å kunne håndtere den store rekrutterings- og utlånsveksten og samtidig opprettholde servicenivået, er det nødvendig å styrke nettbasert litteraturformidling, utlån og distribusjon.

Vi har i 2015 prioritert å bruke ressurser på å utvikle nye nettsider. Nye nettsider vil gjøre det enklere å søke etter og låne bøker fra vår samling. Bedre og mer brukervennlige nettsider skal bidra til at flere tar i bruk våre selvbetjente utlåns- og distribusjonsløsninger. De nye nettsidene vil også forenkle våre innmeldingsrutiner.

Vi har i 2015 også gjennomført tiltak som har gitt mer stabile nettverkløsninger. Det er et uttalt mål for NLB at flere av våre lånere skal benytte våre internettbaserte tjenester.

Likestilling

Likestillingsoversikt NLB 2015	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Kjønnsfordeling – alle ansatte (i pst.)	60,4	39,6	33,3	66,7	63,8	36,2
Kjønnsfordeling – heltidsansatte (i pst.)	57,1	42,9	33,3	66,7	61,1	38,9
Kjønnsfordeling – deltidsansatte (i pst.)	72,7	27,3	0,0	0,0	72,7	27,3
Gjennomsnittslønn (i 1 000 kr)	431	491	664	742	415	431

Likestilling mellom kjønnene er en viktig målsetting for lønnspolitikken i NLB. Dersom vi holder lederstillinger utenom, ser vi av tabellen at mannlige ansatte tjener 4 prosent mer enn kvinnelige ansatte. Vi har ikke kunnet finne noe som tyder på at menn og kvinner systematisk behandles ulikt i spørsmål om lønnsfastsettelse og lønnsutvikling.

Ved utlysning av ledige stillinger oppfordrer vi alle kvalifiserte kandidater til å søke, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne eller etnisk bakgrunn.

NLB har vurdert virksomhetens behov for særskilte tiltak for å fremme likestilling og hindre diskriminering. I 2015 har vi gjort utbedringer i fellesarealer for å sikre medarbeidere med funksjonsnedsettelse lik tilgang og deltakelse. Vi har i tillegg tilrettelagte arbeidsplasser for medarbeidere med funksjonsnedsettelse.

Miljøarbeid

NLBs rutiner for anskaffelser ivaretar regjeringens krav til offentlige virksomheter om å utøve miljø- og samfunnsansvar ved anskaffelser. Ledelsen i NLB er ansvarlig for miljøarbeidet og skal påse at tiltakene følges opp i avdelingene. NLB sørger for at papir går til gjenvinning. Datautstyr gjenbrukes, om mulig, internt. Ved kassering leveres datautstyr til gjenbruk eller miljøvennlig destruering. Belysningen i kontorlandskapet slås automatisk av etter kl. 17.00. NLB tilbyr internettbasert distribusjon av lydbøker. I tillegg til et forbedret tjenestetilbud, gir strømming og nedlasting av lydbøker en miljøgevinst ved at omfanget av lydbøker som sendes ut på CD blir redusert.

Brukerundersøkelse

NLBs seneste brukerundersøkelse er fra 2012. I samarbeid med Opinion gjennomførte vi da en brukerundersøkelse blant våre lydboklånere. 550 av NLBs aktive lydboklånere ble intervjuet per telefon, og et mindre antall deltok i gruppeintervjuer. Hensikten med

undersøkelsen var å måle tilfredsheten med NLBs tilbud, samt å kartlegge lånernes bruksmønstre. Undersøkelsen viste at lånerne var godt fornøyd både med lydboktilbudet og servicenivået.

Vi skal gjennomføre en ny brukerundersøkelse i 2016. I tillegg til å gi sammenlignbare data, skal den nye undersøkelsen utformes slik at den gir rom for supplerende spørsmål.

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

Overordnede vurderinger

NLBs overordnede vurdering av styring og kontroll i virksomheten

NLB viser til at samlet måloppnåelse på de fleste områder er god, jf. del III, og mener dagens styring, kontroll og risikoreduserende tiltak sikrer vår evne til å oppnå fastsatte mål i tråd med samfunnsoppdraget.

Nærmere omtale av forhold knyttet til styring og kontroll i NLB

2015 er det første hele året med drift etter at vi i 2014 gjennomførte en omorganisering der vi utvidet antall avdelinger fra fire til fem. Produksjons- og utviklingsoppgaver som frem til da har vært lagt til den tidligere Produksjonsavdelingen, ble fordelt på to nyopprettede avdelinger. Innlesingsavdelingen ivaretar alle oppgaver knyttet til produksjon av innleste lydbøker. Utviklingsavdelingen, den andre av de to nye avdelingene, har ansvaret for de øvrige produksjonsoppgavene og en vesentlig andel av NLBs utviklingsoppgaver. Opprettelsen av de to nye avdelingene har styrket fagmiljøene for produksjon av lydbøker og for oppgaver knyttet til utvikling.

I 2015 har vi hatt en gjennomgang av våre beslutningsprosesser, samt vurdert behov for endringer når det gjelder vår prosjekthåndtering og gjennomføring av andre, prioriterte tiltak. Som et resultat av dette arbeidet, gjør vi nå endringer i våre beslutnings- og gjennomføringsrutiner.

NLBs strategiplan for perioden 2015-2018 beskriver virksomhetens overordnede mål og avgjørende tiltak for å nå målene. I henhold til strategiplanen utarbeider vi årlige virksomhetsplaner for organisasjonen som helhet og for den enkelte avdeling. Risikovurderinger danner et viktig grunnlag for utforming av tiltak i virksomhetsplanen.

NLBs Rutiner for anskaffelser sikrer at alle anskaffelser i NLB utføres i henhold til gjeldende lover, forskrifter, retningslinjer og instruksjoner for offentlige anskaffelser. Vi har i 2015 inngått rammeavtale for kjøp av ekstern bistand ved gjennomføring av større anskaffelser.

Kulturdepartementet har i 2015 tatt initiativ til en gjennomgang av internkontrollen i NLB. Gjennomgangen viste at mye var i orden, men det var også områder som kunne forbedres. Dette har blitt prioritert i 2015, i tiden fremover blir det viktig å vedlikeholde det fundamentet som nå er lagt. Mange statlige virksomheter har lignende utfordringer på dette området. Vi vil trekke frem at vi har hatt god nytte av å samarbeide med blant annet Språkrådet, Nasjonalbiblioteket og Kulturdepartementet. Vi tror det er ytterligere gevinster å hente på et samarbeid om administrative spørsmål og oppgaver.

Studioer

I 2015 har vi bygd åtte nye studioer til erstatning for seks gamle. Bygging av nye studioer har vært nødvendige tiltak for å sikre innleserne gode arbeidsforhold og gi NLB tilfredsstillende produksjonskapasitet. For best mulig utnyttelse av studiokapasiteten, har vi i 2015 brukt ressurser på å utvikle et nytt studiobookingsystem. Dette arbeidet fortsetter i 2016. Bookingsystemet skal brukes både av fast ansatte innlesere og innlesere som er oppdragstakere hos NLB.

Beredskap

Som omtalt under del III, resultatmål 4, lagres NLBs masterarkiv i Nasjonalbibliotekets avdeling i Mo i Rana. Frem til 2014 hadde NLB i tillegg avtale med NB om plassering av vår serverpark i deres serverrom i Oslo. Grunnet sikkerhetshensyn er NBs serverrom ikke lenger tilgjengelig for andre organisasjoner. Etter pålegg fra departementet, samarbeider NLB nå med Norsk barnebokinstitutt, Norsk lokalhistorisk institutt, NORLA og Music Norway om datalagring og drift av IKT-løsninger i litt ulik grad.

I 2015 har vi hatt en grundig gjennomgang av vår IKT-infrastruktur, og utarbeidet planer for en helhetlig plattform for alle våre IKT-løsninger. Dette arbeidet er gjort i samarbeid med ATEA. I 2015 har vi også startet arbeidet med å oppgradere det trådløse nettverket for hele bygget.

Vi har i tillegg påbegynt arbeidet med å oppgradere serverrom og hele det ordinære nettverket i de fire etasjene i Halvbroen, som ligger inn under vårt IKT-ansvarsområde. Vi har gjennomført anskaffelser for ny datalagring og ny virtuell plattform for servertjenestene.

Som ledd i arbeidet med internkontroll har vi utarbeidet en beredskapsplan og vi har etablert en avtale om erstatningslokaler dersom en hendelse skulle gjøre NLBs lokaler ubrukelige.

IA-avtalen og sykefravær

NLBs nåværende IA-avtale ble inngått i 2014 og gjelder ut 2016. Handlingsplan tilknyttet avtalen ble utarbeidet i 2015. NLBs første IA-avtale ble inngått i 2003. I 2015 var det totale sykefraværet i NLB på 8,06 prosent. Det totale sykefraværet i 2014 var på 7,3 prosent. NLB intensiverer nå samarbeidet med bedriftshelsetjenesten for å se om det er nye tiltak som kan settes i verk eller eksisterende tiltak som kan forsterkes for å redusere sykefraværet.

HMS/arbeidsmiljø

Som et ledd i arbeidet med å bedre arbeidsmiljøet, har vi de to seneste årene rettet spesiell oppmerksomhet mot organisasjonskulturen vår. I 2014 var alle ansatte med på å kartlegge og analysere NLBs organisasjonskultur og øke oppmerksomheten rundt hvilke verdier vi ønsker skal prege vår arbeidsplass. Arbeidet med kultur og verdier i NLB ble gjennomført i samarbeid med organisasjonspsykolog. Arbeidet med å bedre arbeidsmiljøet fortsetter i tiden som kommer. Profesjonalitet, respekt og inkludering er NLBs kjerneverdier.

I 2012 gjennomførte vi sammen med bedriftshelsetjenesten en arbeidsmiljøundersøkelse i hele organisasjonen. Undersøkelsen ga rapporter både på avdelings- og organisasjonsnivå. Resultatene fra undersøkelsen bidro til økt oppmerksomhet rundt tiltak for å bedre arbeidsmiljøet. Omorganiseringen vi gjennomførte i 2014, har gitt NLB økt lederkapasitet og lagt til rette for styrking av det målrettede arbeidet for å bedre arbeidsmiljøet. Vi skal i 2016

gjennomføre en ny arbeidsmiljøundersøkelse i samarbeid med bedriftshelsetjenesten. Undersøkelsen skal gi sammenlignbare data, men vil også supplere den nettbaserte undersøkelsen fra 2012 med nye spørsmål.

Del V. Vurdering av fremtidsutsikter

Et samfunn der utgivelser er tilgjengelige for mennesker som på grunn av en funksjonsnedsettelse har vansker med å lese trykt tekst – det er NLBs visjon.

For å realisere visjonen vil vi

- gjøre NLBs tilbud kjent for flere slik at flere kan velge det
- gi tilgang til et stadig mer omfattende utvalg av utgivelser
- tilby tjenester på en effektiv og hensiktsmessig måte
- påvirke innholdsleverandører til å tilby tilgjengelig innhold

NLB er godt forberedt på å skape resultater knyttet til punktene over. Vi har forsterket den tekniske infrastrukturen vår, vi bygger kompetanse og vi utvikler vårt samarbeid med andre.

For å kunne opprettholde et tilbud som oppleves som relevant må vi fortsette å utvikle oss. Teknologiske og samfunnsmessige endringer vil påvirke de som bruker tilbudet vårt. Når det er varslet at budsjettene ikke vil øke, skaper noen utfordringer. Erfaringen har vist at vi har kunnet høste gevinster fra effektiviseringsarbeidet vårt, men det er ikke gitt at ressursene i fremtiden vil gjøre det mulig å ha vekst i antall lånere, vekst i antall utlån, vekst i samlingen og samtidig opprettholde et handlingsrom for å drive utvikling.

Mye av det arbeidet NLB gjør er vi alene om i Norge. Samtidig har vi viktige samarbeidspartnere i andre land. Vi har hatt stor gevinst av dette samarbeidet. Fortsatt er det mer å hente gjennom internasjonalt samarbeid i Norden, i DAISY Consortium og på andre områder.

NLB har fortsatt en gjennomsnittsalder på over 50 år. Noen blir pensjonister allerede i 2016, flere vil bli det i løpet av de nærmeste årene. I de tilfellene vi har anledning til å nyrekruttere, vil det bli svært viktig for oss å treffe gode avgjørelser om hvilken kompetanse vi bringer inn i organisasjonen.

Del VI Årsregnskap

Ledelseskomentarer til årsregnskapet 2015

Formål

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek er et forvaltningsorgan underlagt Kulturdepartementet. Bibliotekvirksomheten ble overtatt av staten i 1989 etter å ha vært drevet av blindedeforbundene i 80 år. NLB fører regnskapet etter kontantprinsippet.

NLB skal gjennom sin virksomhet bidra til at personer som har vansker med å lese trykt tekst på grunn av en funksjonsnedsettelse kan delta i samfunnet på linje med andre.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Kulturdepartementet i instruks om økonomistyring. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av NLBs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2015 har NLB samlet disponert bevilgninger på utgiftssiden på kr 53.736.000, jf bevilgningsrapporten. Mindreutgiften for post 01 driftsutgifter ble kr 512.783, etter en justering for refusjoner og merinntekter har NLB en mindreutgift på kr 2.016.182 som søkes overført til neste år på post 01 ihht beregninger i note B. Merinntektene skyldes dekning av utgifter til bistand til og utlegg for andre virksomheter i Halvbroren, samt en midlertidig økning i salget av filer til kommersielle forlag, jf note 1.

Artskontorrapporteringen viser at rapporterte utgifter til drift og investeringer ble kr 49.971.279. Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter beløp seg til kr 31.638.391. I dette beløpet inngår honorarutbetalinger til innlesere som er oppdragstakere på kr 2.128.625 og utbetalinger til medlemmer i OUP og NLBs styre på kr 228.319. Etter fradrag av disse beløpene får vi at utbetalingene til lønn og sosiale utgifter utgjør 59 % av de totale utbetalingene. Vi minner om at driftsutgiftene for 2015 rapporteres uten mva, noe som påvirker lønnskostnadenes andel av de totale utgiftene.

På grunn av virksomhetens karakter med mye produksjonsvirksomhet benyttes kontoserien 43xx mer aktivt enn av mange andre. Under artsbenevnelsen Øvrige driftsutgifter finner vi så forskjellige poster som CD-kjøp, kjøp av trykkeritjenester til vårt utlån av punktskrift, kjøp av tjenester fra innlesere som er selvstendig næringsdrivende osv, jf. note 3.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for NLB. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d. men revisjonsberetningen antas å foreligge per 2. kvartal 2016. Beretningen er unntatt offentlighet frem til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen.

DIREKTØR

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2015 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen.

Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av artsrapporteringen for 2015

Bevilgningsrapport

Virksomhet: CE - Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

Rapport kjørt: 03.02.2016 10:19

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2015								
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2015	Merutgift (-) og mindreutgift	
0326	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter		53.736.000	53.223.217	512.783	
1633	Nettoordning for mva i staten	01	Driftsutgifter		4.868.000	2.381.232		
<i>Sum utgiftsført</i>					58.604.000	55.604.449		

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling	Regnskap 2015	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3326	Diverse salg	01	Driftsinntekter	64.000	1.567.399	1.503.399
5309	Tilfeldige inntekter (statskassa)	29	Ymse		72.002	
5700	Arbeidsgiveravgift SLP	72	Arbeidsgiveravgift		3.809.900	
Sum inntektsført				64.000	5.449.301	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

Kapitalkontoer

60053901	Norges Bank KK /innbetalinger				4.011.449	
60053902	Norges Bank KK/utbetalinger				-54.183.098	
703824	Endring i mellomværende med statskassen				16.502	
<i>Sum rapportert</i>						0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2015	2014	Endring
6260	Aksjer	0	0	0
703824	Mellomværende med statskassen	-1.293.092	-1.309.593	16.502

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Note A

Virksomhet: CE - Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
032601	1.137.000	52.599.000	53.736.000
332601		64.000	64.000
xxxxxx			0
xxxxxx			0

Forklaring:

post 032601 består av :
 kr 50.846.000 i st.prp. 01.
 kr 1.580.000 revidert budsjett
 kr 173.000 Lønnskompensasjon

Note B

Virksomhet: CE - Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-) / mindreutgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter (-)	Merutgift(-) / mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht merinntektsfullmakt (justert for eventuell mva.)	Ordisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
32601/332601		512.783		512.783	1.503.399			2.016.182	2.612.300	2.016.182

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Artskontorrapporteringen

Oppstilling av artskontorrapporteringen, 31.12.2015

	Note	2015	2014
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	40.244	0
Salgs- og leieinnbetalinger	1	1.527.155	593.568
Andre innbetalinger	1	0	0
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		1.567.399	593.568
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	31.638.391	30.621.689
Andre utbetalinger til drift	3	19.900.287	22.456.479
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		51.538.678	53.078.168
Netto rapporterte driftsutgifter		49.971.279	52.484.601
Investerings- og finansinntekter rapportert til			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til			
Utbetaling til investeringer	5	1.689.087	1.545.983
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		1.689.087	1.545.983
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		1.689.087	1.545.983
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		72.002	69.441
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		3.809.900	3.648.962
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		-2.381.232	0
<i>Sum rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		1.500.669	3.718.403
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		50.159.696	50.312.181
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2015	2014
Fordringer		257.041	193.817
Kasse		0	0
Bankkontoer med støttlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk		-1.306.114	-1.372.666
Skyldige offentlige avgifter		-248.567	-130.744
Annen gjeld		4.548	0
Sum mellomværende med statskassen	8	-1.293.092	-1.309.593
* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.			
** Spesifiser og legg til linjer ved behov.			
Kontrollsum:			
50.155.148			
50.159.696			
-4.548			
		<i>Differanse</i>	
Forklaring annen gjeld: Differansen på kr.- 4.548 fremkom da en kode i SAP for refusjon for fri avvis var knyttet opp mot feil konto i Agresso. I følge DFØ var dette umulig å rette opp i 2015 regnskapet, men er rettet opp i 2016 og koden er nå rettet til riktig konto i Agresso.			

Note 1 – innbetalinger

Virksomhet: CE - Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

Rapport kjørt: 03.02.2016 10:19

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	40.244	0
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	40.244	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt varer, avgiftsfri	780.005	0
Diverse tilfeldige inntekter (diverse inntekter post 01 - 29)	747.151	593.568
Sum salgs- og leieinnbetalinger	1.527.155	593.568
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	1.567.399	593.568

Forklaringer til inntekter

I denne summen ligger fast avtale mellom Norsk lokalhistorisk institutt og NLB om at NLB bistår med økonomi- og IKT tjenester. I tillegg har NLB fått ansvaret for IKT-driften for fellesområder i Halvbroren og driften av telefonien for alle statlige institusjoner Halvbroren. Dette refunderes av Nasjonalbiblioteket.

Vi har en midlertidig økning i inntekter som følge av salg av lydbokmastere.

Note 2 – lønn

Virksomhet: CE - Norsk lyd- og blindeskriftbibli

Rapport kjørt: 03.02.2016 10:19

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2015	31.12.2014
Lønn	25.387.264	24.215.614
Arbeidsgiveravgift	3.809.900	3.648.962
Pensjonsutgifter*	0	0
Sykepenger og andre refusjoner(-)	-981.974	-1.136.535
Andre ytelser	3.423.201	3.893.648
Sum utbetalinger til lønn	31.638.391	30.621.689
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
Antall årsverk:	50	50

Forklaringer

I beløpet "andre ytelser" inngår honorarutbetalinger til innlesere som er oppdragstakere på kr 2.128.625 og utbetalinger til medlemmer i OUP og NLBs styre på kr 228.319. I tillegg har vi kostnader til ventelønn på kr 463.056 for to personer. Den ene opphørte i 2015. Til andre velferdstiltak - kantinekostnad, gruppelivsforsikring, Yrkeskadepremie og annen personalkostand var kostnaden kr 598.652. I tillegg var det en feil transaksjon fra SAP til

Agresso på kr 4.548 som vil bli rettet i 2016. Dette står også som annen gjeld under artsrapporteringen og fremkommer også som differanse på kontrollsummen.

Note 3 – andre driftsutgifter

Virksomhet: CE - Norsk lyd- og blindeskriftl

Rapport kjørt:

03.02.2016 10:19

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2015	31.12.2014
Husleie	4.433.283	4.542.486
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	53.063	59.837
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	797.173	1.173.736
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	-96.017	183.058
Mindre utstysranskaffelser	919.705	892.829
Leie av maskiner, inventar og lignende	1.257.965	1.669.925
Kjøp av fremmede tjenester	3.883.154	4.450.249
Reiser og diett	1.087.784	844.246
Øvrige driftsutgifter	7.564.176	8.640.115
Sum andre utbetalinger til drift	19.900.287	22.456.479

I "kjøp av fremmede tjenester" er kr 1.899.313 som vederlag til forfattere for lydbokproduksjon. Beløpet er betalt til Kopinor som videreformidler til de som skal ha vederlagene.

Spesifiseringer av øvrige driftsutgifter:

43001 Produksjoner fra oppdragstakere i næring 1.943.462

43002 Kommersielt innkjøpte norske lydbøker 384.330

43003 Kommersielt innkjøpte utenlandske lydbøker 186.657

43004 Taktile/interfolierte bøker 246.744

43005 Punktskrift, trykking 954.755

43006 Produksjonsunderlag, PDF, Feeder etc 118.019

43007 Produksjons kildefiler, Epub,DTbook 713.266

43008 CD kjøp 452.480

43009 Rekvizita til produksjon, fargebånd, etiketter, cd konvolutter osv.) 238.107

68xx Kontordrift 967.119

69xx Telefoni, linjeleie, bredbånd 803.278

73xx Markedsføring, annonsering 204.296

74xx kontingenter 233.886

77xx Bank og gebyrer 2.498

4060 Frakt / Toll 114.357

7560 Servicekostnad 924

Innlesing blir også gjort av innlesere som er oppdragstakere utenfor næring. Disse kostnadene føres i lønnsregnskapet, men er egentlig en driftskostnad på kr 2.128.625.

Note 4 – finans

Virksomhet: CE - Norsk lyd- og blindeskriftl

Rapport kjørt: 03.02.2016 10:19

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0

Note 5 – utbetalinger

Virksomhet: CE - Norsk lyd- og blindeskriftl

Rapport kjørt: 03.02.2016 10:19

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2015	31.12.2014
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	673.361	872.232
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1.015.725	673.751
Sum utbetalt til investeringer	1.689.087	1.545.983

<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetalt til kjøp av aksjer	0	0

Under immaterielle eiendeler og lignende er kr 673.361 kostander til lisenser relatert til IKT-programmer. kr 1.015.725 er brukt til kjøp av IKT utstyr, inventar og utbedringer av lokaler.

Note 6 – innkrevingsvirksomhet

Virksomhet: CE - Norsk lyd- og blindeskriftbib

Rapport kjørt: 03.02.2016 10:19

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2015	31.12.2014
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til stat	0	0

Note 7 – tilskuddsforvaltning

Virksomhet: CE - Norsk lyd- og blindeskriftl

Rapport kjørt: 03.02.2016 10:19

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2015	31.12.2014
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra stat	0	0

Note 8 – sammenheng statskassen

Virksomhet: CE - Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

Rapport kjørt: 03.02.2016 10:19

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2015 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	31.12.2015 Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0		
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	257.041	257.041	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
Sum	257.041	257.041	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	181.879	0	181.879
Skyldig skattetrekk	-1.306.114	-1.306.114	0
Skyldige offentlige avgifter	-248.567	-248.567	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
Sum	-1.372.802	-1.554.681	181.879
Sum	-1.115.761	-1.297.640	181.879

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

Aksjer	Ervervesdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
Selskap 1							
Selskap 2							
Balanseført verdi 31.12.2015							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.